

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

Nr. 06/30

mun. Chișinău

12.01.2022

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Alexandru Ceban, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința domnului Rață Valeriu, funcționar vamal al Biroului vamal Nord al Serviciului Vamal, domiciliat în [REDACTAT], în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

CONSTATĂ:

La data de 13.10.2021 în cadrul Autorității Naționale de Integritate (*în continuare - Autoritatea*) a fost înregistrată sesizarea nr. 9745, care, la 21.10.2021, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea 132/2016 (*redacția de până la modificările operate prin LP130 din 07.10.21, MO264-265/29.10.21 art.332, în vigoare 29.10.21*)¹, a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor, cod atribuit – 20210230012.

Potrivit sesizării, inspectorul principal din cadrul Biroului vamal Nord, Rață Valeriu a perfectat chitanțierul de tip TV 14 cu nr. AC324473 din 25.10.2019 pe numele cet. [REDACTAT] (socru) fiind vămuit mijlocul de transport de model Skoda Octavia.

În corespundere cu prevederile art. 31 alin. (1) și art. 37 alin. (1), (2) din Legea nr. 132/2016 (*redacția de până la modificările operate prin LP130 din 07.10.21, MO264-265/29.10.21 art.332, în vigoare 29.10.21*), în urma stabilirii existenței unei bănuieli rezonabile de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, la 28.10.2021, prin procesul verbal nr. 1057/30, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese în privința domnului Rață Valeriu.

¹ Prin Legea nr. 130 din 07.10.2021 cu privire la modificarea unor acte normative, în vigoare 29.10.2021, au fost operate modificări la Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale. În această ordine, actele și acțiunile inspectorului de integritate în cadrul controlului, până la data 29.10.2021, au fost efectuate în conformitate cu prevederile Legilor nr. 132/2016 și nr. 133/2016 în redacția de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 130/2021.

Prin scrisoarea nr. 04-30/6359 din 03.11.2021, aviz de recepție DS8005667992AS, domnul Rață Valeriu a fost informat despre inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, precum și despre drepturile prevăzute de art. 32 din Legea nr. 132/2016.

În temeiul prevederilor art. 20 alin. (1) lit. a) - d), art. 33 alin. (6) și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, au fost consultate date din registrele informaționale de stat, sistemul informațional „e-Integritate” și formulate adresări în vederea obținerii informațiilor și documentelor necesare desfășurării controlului (Serviciul Vamal – solicitarea cu nr. 04-30/6408 din 04.11.2021 și nr. 04-30/7403 din 14.12.2021).

Potrivit art. 3 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, domnul Rață Valeriu, exercitând funcția de inspector principal în cadrul Biroului vamal Nord al Serviciului Vamal, are calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personale, informație confirmată prin datele generate de sistemul informațional „e-Integritate” (declarația anuală de avere și interese personale depusă la 16.03.2021), precum și răspunsul Serviciului Vamal.

Reieșind din informația generată de Registrul de Stat al Populației, nr. de înregistrare 1257471641 și 1257473390, cet. [REDACTAT] este socrul domnului Rață Valeriu, persoană apropiată în sensul definit de art. 2 din Legea nr. 133/2016.

Potrivit răspunsului Serviciului Vamal, nr. 11151 din 19.11.2021, au fost recepționate informații/materiale relevante cazului examinat, și anume:

- copia chitanței seria AC nr. 324473 din 25.10.2019 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice (TV-14) pe numele cet. [REDACTAT], semnată și ștampilată de domnul Rață Valeriu;

- copia declarației vamale DV-6 din 25.10.2019 depusă de cet. [REDACTAT] privind declararea mijlocului de transport de model Skoda Octavia (cu anexe), ștampilată de domnul Rață Valeriu;

- copia adeverinței nr. 0488961 din 25.10.2019 (TV-25) privind mijlocul de transport importat pe numele cet. [REDACTAT], semnată și ștampilată de domnul Rață Valeriu;

- copia ordinului Serviciului Vamal nr. 969-p din 21.10.2019 cu privire la numirea în funcție a dlui V. Rață în funcția de inspector principal, Post vamal Costești (PVFI, rutier), Biroul Vamal Nord.

Totodată, Serviciul Vamal a relevat faptul că la momentul perfectării chitanțierului de tip TV-14 cu nr. AC 324473 din 25.10.2019 pe numele cet. [REDACTAT], conform datelor din posesie, funcționarul vamal Valeriu Rață nu a declarat/informat conflictul de interese real apărut.

La data de 25.10.2019 de către cet. [REDACTAT] a fost depusă declarația vamală DV-6 privind mijlocul de transport de model Skoda Octavia. Tranzacția vamală a fost perfectată de către funcționarul vamal, Rață Valeriu, inspector principal din cadrul Biroului vamal Nord, care activa conform graficului de serviciu, data de 25.10.2019, la Postul vamal Costești (PVFI, rutier).

La perfectarea operațiunii de import a bunului (autovehicul de model Skoda Octavia) funcționarul vamal a acționat în conformitate cu prevederile cap. XII, pct. 62 din Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15.08.2016, pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor.

Procedural, a fost perfectat chitanțierul de tip TV-14, seria AC nr. 324473, în bază căruia au fost achitate drepturile de import. La calcularea obligațiilor vamale, reieșind din sistemul de administrare a riscurilor, nu au fost indicate încălcări a prevederilor legale.

Analizând conținutul informațiilor/materialelor recepționate, inspectorul de integritate a stabilit următoarele elemente faptice.

Urmare a examinării și acceptării de către inspectorul vamal Rață Valeriu a declarației vamale DV-6 din 25.10.2019, depuse de cet. [REDACTAT] privind declararea mijlocului de transport de model Skoda Octavia, a fost perfectată tranzacția vamală de import a bunului mobil menționat, cu perfectarea ulterioară a chitanțierului de tip TV-14 cu nr. AC324473 din 25.10.2019 și eliberarea adeverinței nr. 0488961 din 25.10.2019 (TV-25) privind mijlocul de transport importat.

În temeiul prevederilor *art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 și art. 94 din Codul administrativ nr. 116/2008*, prin invitația nr. 04-30/6970 din 29.11.2021, aviz de recepție DS8005803581AS, domnului Rață Valeriu i-a fost solicitat punctul de vedere/explicație asupra obiectului controlului.

La 17.12.2021 cu nr. 12255 domnul Rață Valeriu a prezentat punctul de vedere, în care a menționat că: „*În fapt, am recepționat scrisoarea nr.04-30/6970 din 29.11.2021 și conform informației solicitate pot comunica următoarele:*

Într-adevăr la data de 25.10.2019, mă aflu la locul de muncă și îmi exercităm atribuțiile de serviciu în calitate de colaborator vamal. Tot atunci, la pista de control pe sensul de intrare în țară, s-a prezentat cet. [REDACTAT] care intenționa să vămuiască mijlocul de transport de model Skoda Octavia. Atrag atenția că despre intenția lui [REDACTAT] de a vămui mijlocul de transport nu am cunoscut din timp și acest fapt nu a fost coordonat cu mine, însă am aflat în momentul în care acesta s-a prezentat pe pista de control.

Fiind în exercitarea atribuțiilor de serviciu, am informat despre faptul că s-a prezentat cet. [REDACTAT], șefului ierarhic la acel moment, [REDACTAT]. Totodată, am declarat că nu am nici un interes personal față de mijlocul de transport de model Skoda Octavia sau față de cet. [REDACTAT], precum și despre faptul că nu mă influențează și nici nu pot fi influențat în exercitarea imparțială și obiectivă a funcției publice pe care o dețin.

[...].

Adaug că am intenționat chiar să înregistrez o declarație scrisă în acest sens, în Registrul declarațiilor privind conflicte de interese, însă nu am putut identifica un asemenea registru la locul de muncă.

În lumina celor expuse, cunoscând că procedura de vămuire a mijloacelor de transport de tip autoturism este un standard și automatizată pentru toate persoanele în sensul în care nu permite nicidecum ca colaboratorul vamal să devieze de la prevederile legale, precum și constatând că nu există nici un risc de prejudiciu interesele economice ale statului precum și nici un risc de a fi influențat în exercitarea imparțială și obiectivă a funcției publice pe care o dețin, am purces la vămuirea conform legii a mijlocului de transport a cet. [REDACTAT].

Comunic că în cadrul procedurii de vămuire, cet. [REDACTAT] nu a primit nici o facilitate sau privilegiu în raport cu alți cetățeni, precum și eu nu am obținut nici un avantaj sub orice formă pentru mine sau pentru alte persoane. Procedura legală de vămuire a mijlocului de transport Skoda Octavia care aparținea cet. [REDACTAT], a fost întocmai respectată, iar drepturile de import în folosul statului au fost percepute în volum deplin fără careva prejudicii. Nu a fost adus careva prejudiciu interesului public sau funcției publice deținute. Respectiv, conform celor expuse supra, solicit ca să fie examinată speța în cauză, complet, obiectiv și sub toate aspectele cu emiterea unei decizii legale.

Notă: Reieșind din faptul că din momentul producerii evenimentului descris a trecut o perioadă mai mare de 2 ani, este posibil ca careva detalii să nu-mi amintesc.”

În conformitate cu prevederile art. 6 din Legea nr. 132/2016, Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese. Inspectorul de integritate, în corespundere cu art. 19 lit. b) din aceeași Lege, desfășoară controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Potrivit prevederilor art. (2) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale:

conflict de interese - situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal - orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată - soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Conform alin. (4) lit. a) și b) din conținutul aceluiași articol, în cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află, să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese.

Potrivit regulii stabilite de art. 12 alin. (5) din Legea nr. 133/2016, informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În conformitate cu art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese consumat este fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act

administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Prevederile art. 14 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, statuează că, până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

În corespundere cu art. 14 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor (*redacția de până la modificările operate prin LP130 din 07.10.21, MO264-265/29.10.21 art.332, în vigoare 29.10.21*).

Potrivit prevederilor Codului de etică și conduită a funcționarului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1161/2016, pct. 9 subpct. 1 lit. a) și subpct. 2, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, funcționarul vamal este obligat să respecte regimul legal al conflictului de interese, să nu se implice în activități sau înțelegeri, direct sau prin intermediul persoanelor apropiate, care ar provoca conflicte de interese. Funcționarul vamal trebuie să se autorecuze în situațiile care ar putea conduce la conflict de interese real sau aparent.

Suplimentar, prin răspunsul Serviciului Vamal, nr. 12615 din 30.12.2021, s-a comunicat faptul că subiectul declarării a participat la instruire prin care a fost familiarizat cu privire la acțiunile legale necesare de întreprins în vederea soluționării conflictelor de interese, după cum urmează:

- la 27.03.2019 a participat la cursuri de instruire cu genericul „*Rigorile integrității instituționale – de la teorie la practică*”;

- în perioada 16.09.2019 – 20.09.2019 a participat la cursuri de formare și perfecționare continuă a funcționarilor vamali, în planul cursului a fost promovat subiectul „*Reguli de etică și comportament. Codul de conduită și etică*”.

Așadar, analizând materialele acumulate la dosarul de control și prevederile legale prenotate, inspectorul de integritate constată că domnul Valeriu Rață, inspector principal în cadrul Biroului vamal Nord al Serviciului Vamal, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese prin:

- nedeclararea conflictului de interese real conform art. 12 alin. (4), (5) Legea nr. 133/2016, apărut la momentul examinării declarației vamale DV-6 din 25.10.2019, depuse de cet. [REDACTAT] privind declararea mijlocului de transport de model Skoda Octavia;

- nesoluționarea conflictului de interese real prin abținere conform 14 alin. (3), (4) Legea nr. 133/2016;

- consumarea conflictului de interese prin acceptarea declarației vamale DV-6 din 25.10.2019 depuse de cet. [REDACTAT] (socru) privind declararea mijlocului de transport de model Skoda Octavia, perfectarea chitanței de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice (TV-14) seria AC nr. 324473 din 25.10.2019 și eliberarea adeverinței nr. 0488961 din 25.10.2019 (TV-25) privind mijlocul de transport importat, în privința persoanei apropiate.

La caz, argumentele/justificările invocate de persoana supusă controlului, privind declararea conflictului de interese real către șeful ierarhic și intenția de a înregistra o declarația în acest sens, nu pot fi apreciate ca fiind concludente și pertinente, de vreme ce răspunsul Serviciului Vamal cu

nr. 11151 din 19.11.2021 probează contrariu și anume faptul că la momentul perfectării chitanțierului de tip TV-14 cu nr. AC324473 din 25.10.2019 pe numele cet. [REDACTAT], funcționarul vamal Valeriu Rață nu a declarat/informat conflictul de interese real apărut.

Mai mult, prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale precum și ale Codului de etică și conduită a funcționarului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1161/2016, prevăd expres metodele/mijloacele de declarare/soluționare a conflictelor de interese, neglijate însă de subiectul declarării.

Ca urmare a modificărilor și completărilor operate în Legea nr. 132/2016 și Legea nr. 133/2016, art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 (*redacția în vigoare din 29.10.2021, după operarea modificărilor efectuate prin Legea nr. 130 din 07.10.2021*) stabilește că fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

În corespundere cu art. 73 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

Potrivit art. 38 alin (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Conform prevederilor art. 39 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică,

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Potrivit alin. (2) din același articol, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

În speța de control, inspectorul de integritate, având în vedere faptele admise de către domnul Rață Valeriu în corelație cu criteriile prevăzute la art. 39 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 (*lipsa prejudiciului adus interesului public, caracterul unitar, lipsa comiterii unor abateri similare anterior, natura abaterii, funcția deținută*), nu va solicita încetarea raporturilor de serviciu ale subiectului declarării și nu va aplica interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Având ca fundament raționamentele expuse *supra*, în conformitate cu prevederile art. 19 și art. 37 - 39 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art.12, 14, 15 și 23 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, inspectorul de integritate,-

DECIDE

1. Se constată că domnul Rață Valeriu, inspector principal în cadrul Biroului vamal Nord al Serviciului Vamal, nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese în circumstanțele descrise în prezentul act.

2. Se aduce la cunoștința domnului Rață Valeriu actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4.

Inspector de integritate

Alexandru CEBAN